

Hafslund Kraft AS
Postboks 1098
2605 LILLEHAMMER

Vår dato: 27.08.2024

Vår ref.: 202410316-4 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVE gir tillatelse til midlertidig fravik fra manøvreringsreglementet for Strandfossen kraftverk i Glomma i Elverum kommune, Innlandet fylke

Vi viser til søknad av 05.06.2024 fra Hafslund ECO Vannkraft AS om tillatelse til midlertidig fravik fra manøvreringsreglementet for lavere slipp av minstevannføring.

Om søknaden

Strandfossen kraftverk ligger i Elverum kommune og regulerer Glommavassdraget. Kraftverket ble satt i drift i 1979 med manøvreringsreglement gitt ved kgl.res den 4.11.1977 og produserer i dag omtrent 144 GWh.

Hafslund søker nå om å fravike fastsatt minstevannføring for september og oktober for å kunne utføre nødvendig vedlikehold av varmekabler på flomlukene. Fastsatt minstevannføring i september (1.9-30.9) er 20 m³/s og i oktober (1.10-31.10) er den 10 m³/s, for å kunne utføre arbeidet må lukegropa tørrlegges og vann kan da kun slippes igjennom bunnluke/fiskepassasje på østsiden av dammen med en kapasitet på 5 m³/s. Den fastsatte minstevannføringen i perioden 1.11-30.4 er 5 m³/s. Tiltaket skal utføres i perioden 16.9-15.11 med start av gradvis nedtrapping fra 20 m³/s til 5 m³/s fra og med 10.9.

Hafslund søker derfor nå om å senke vannføringen til 5 m³/s på en strekning som er omtrent 2 km, fra fiskepassasjen på østsiden av dammen til samløpet med kraftverksutløpet. Hovedløpet nedenfor dammen er normalt tørrlagt om vinteren som følge av konsesjonsgitt minstevannføring og denne strekningen fungerer derfor ikke som gyteområde for ørret. Tiltaket er nødvendig før det blir isdannelse i Glomma for å kunne opprettholde minstevannføring og sikre dammen gjennom vinteren.

Høring

På grunn av sakens begrensede omfang har den ikke vært kunngjort lokalt. NVE har vært i kontakt med Elverum kommune, Innlandet fylkeskommune og Statsforvalteren i Innlandet for å få deres syn på saken, og mener at den er tilstrekkelig belyst gjennom dette.

Statsforvalteren i Innlandet uttaler i brev av 08.08.2024:

Basert på erfaringene søker opparbeidet seg fra foregående høst/vinter, mener de at arbeidet med ny varme i flomluka må gjøres før det blir for lave temperaturer. Det er ønskelig å gjennomføre tiltaket i perioden 16.9 - 15.11.24. Dette vil medføre en reduksjon i minstevannslipp på 20 m³/s (1.9. - 30.9.) og 10 m³/s (1.10. - 31.10.) ned til 5 m³/s. Minstevannstrekingen fra dam og ned til samløp med kraftverksutløpet er ca. 2 km. Minstevannføringen på 5 m³/s vinterstid slippes i et østre løp som kommer inn i hovedløpet ca. 600 m nedenfor dammen. Hovedløpet er tørrlagt mellom dammen og samløp med østre løp vinterstid. Statsforvalteren har forståelse for problematikken med å gjennomføre omsøkt tiltak etter 1.11. Vi er også enig i søkers vurdering av at hovedløpet nedenfor dam kan ha en funksjon som oppvekstområde for fisk sommer/tidlig høst, men ettersom dette område er tørrlagt vinterstid fungerer det ikke som et gyteområde. Det er kun gyting som har foregått på vanddekt areal ved en vannføring på 5 m³/s som overlever vintersesongen. Med bakgrunn i dette vurderer Statsforvalteren det dit at omsøkt tiltak ikke vil få noen langsiktig påvirkning på ørretbestanden eller andre ferskvannsorganismer i Glomma.

Konklusjon

Statsforvalteren ser ikke at tiltaket slik det er beskrevet kommer i konflikt med nasjonale eller regionale verdier. Vi ber NVE sette som vilkår at det skal sikres en minstevannføring på minimum 5 m³/s i anleggsperioden og at denne oppjusteres så snart arbeidet er avsluttet.

Innlandet fylkeskommune uttaler i brev av 09.08.2024:

Kunnskapsgrunnlaget

Tiltaket vil påvirke Glomma (vannforekomst 002-4399-R «Glomma Strandfossen – Skjefstadvossen»), som er en sterkt modifisert vannforekomst (SMVF) registrert med moderat økologisk potensiale. Fastsatt miljømål i regional vannforvaltningsplan er godt økologisk potensial. Påvirkninger på vannforekomsten er flomvern, vannkraft, forurensning fra tettsteder/byer, avrenning fra landbruk og transport, og punktutslipp fra industri og avløpsanlegg. Glomma er fiskeførende med en rekke arter. Det er også registrert en rekke rødlistede og prioriterte arter i tilknytning til Glomma. Tiltaksområdet ligger tett inntil et funksjonsområde for vannfugl og våtmarksfugl, men ligger ikke innenfor noe verneområde. Elva inngår heller ikke i verneplan for vassdrag.

Fylkeskommunens vurdering

Tiltakshaver opplyser at hovedløpet er tørrlagt nedenfor dammen ned mot samløpet med østre løp. Hovedløpet kan derfor ha funksjon som oppvekstområde for fisk på sommeren/tidlig høst, men vil ikke være et gyteområde siden det tørker ut. Minstevannføring i oppvandrings- og gytetiden er per dags dato satt til 10 m³/s, noe som vil si at fiskerogn og plommeseekyngel ikke vil overleve når strekingen tørker ut. Omsøkt fravik endrer ikke disse forholdene. Selv om det i en periode vil gå mindre vann i løpet, kan vi ikke se at det vil resultere i en permanent negativ påvirkning på

fisk eller andre ferskvannsorganismer. Vi vurderer det også slik at justeringen ikke vil påvirke vannforekomstens mulighet til å oppnå fastsatt miljømål. Vi ønsker derimot å påpeke at det må utøves forsiktighet ved støpning av betong og meisling. Gropa skal være tørr under gjennomføringen, noe som i utgangspunktet sikrer at ny betong ikke kommer i kontakt med vassdraget. Likevel bør det fastsettes gode rutiner som unngår forurensing av betong til vassdraget og gropa, i tillegg til en beredskapsplan hvis det skulle skje en forurensningshendelse. Vi mener det bør fastsettes et vilkår om at alt av betongrester skal være ryddet ut av vassdraget før vannet føres tilbake til gropa, ettersom betong kan utgjøre en ganske stor påvirkning på vassdragets pH. Vi støtter også Statsforvalterens innspill om et vilkår som sikrer minstevannføring på 5 m³/s i anleggsperioden, samt en så hurtig oppjustering som mulig etter tiltaksslutt.

Hafslund Kraft AS har kommentert på uttalelsene i e-post av 19.08.2024:

Vi er glade for at Statsforvalter og fylkeskommune ikke har innvendinger mot å fravike manøvreringsreglementet slik at jobben kan gjøres før vinteren og kulda setter inn.

Når det gjelder fylkeskommunens kommentar til selve anleggsarbeidet, kan vi presisere følgende:

- *Ytre miljø og tiltak mot utslipp/forurensninger er beskrevet i SHA-planen for prosjektet:*
 - *Nøye med tilkoblinger, dobbeltvegget dieseltank, tilgang på oljeoppsamlingsmatter og lenser.*
 - *Vann i lukegrop under vannmeisling blir pumpet ut i container/IBC for setling av slam, slik at dette ikke havner i vassdraget.*
 - *Betongrester blir fjernet med sugebil og levert godkjent mottak.*
 - *Dette er en supersuger-bil fra Norva 24 som suger lukegropa ren for betongrester og slam som ikke blir pumpet over i containeren.*

NVEs vurdering

NVE kan gi tillatelse til å fravike et manøvreringsreglement etter vannressursloven § 8 når formålet er nødvendig reparasjons- og vedlikeholdsarbeid. Tiltaket faller etter vårt syn inn under dette formålet.

Varmekablene i den ene flomluken er ute av funksjon, og det er nødvendig å få fikset dette for å sikre avledning av vann ved is-problemer i kraftverket. Det har foregående år blitt forsøkt å fikse varmekablene i perioden der vannføringen er satt til 5 m³/s, men dette arbeidet har gjentatte ganger blitt stoppet av kulde og is. Derfor ser Hafslund det som nødvendig å gjennomføre tiltaket i perioden de nå søker om. Hafslund mener selv at tiltaket ikke vil ha nevneverdige negative miljøeffekter.

Ved slipp av minstevannføring gjennom fiskepassasjen opprettholdes vannføringen i de områdene som gjennom vinteren er dekt med vann og normale gyteområder for ørret

oppretholdes. Slipp av vann i det østre løpet vil trolig også lede mer fisk til den foretrukne vandringsveien rundt dammen og hindre forsøk på gyting i hovedløpet. Hovedløpet vil bli tørrlagt i perioden og dette vil endre Glommas landskapsuttrykk noe, men ikke nevneverdig. Tørrleggingen av hovedløpet vil også hindre oppvandring og tilstedeværelse av fisk i dette området, men dette løpet tørrlegges normalt om vinteren med en minstevannføring på 5 m³/s og vil ikke ha nevneverdig påvirkning på ørret bestanden eller andre vannorganismer. NVE merker seg at Statsforvalteren og fylkeskommunen er enig i at inngrepet i liten grad vil påpeke ørretbestanden negativt på bakgrunn av samme argumenter som nevnt over. Videre ser NVE viktigheten av fylkeskommunens uttalelse om at det utøves forsiktighet ved arbeidet med betong i vassdraget og legger til grunn at Hafslund følger opp med de tiltakene de nevner i kommentaren til høringsuttalelsen.

NVE mener at vurderingene er i tråd med prinsippene i naturmangfoldloven som skal ivaretas når vedtak treffes, jf. naturmangfoldloven §§ 8-12. NVE vil i den forbindelse påpeke at tiltaket er midlertidig og ikke vil påføre ørretbestanden eller andre vannorganismer i Glomma en permanent negativ påvirkning. NVE kan heller ikke se at tiltaket er i strid med forvaltningsmålet for arter eller økosystemer, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5, siden gyteområdene for ørret ikke tørrlegges.

Ved å ta slike hensyn ser NVE at fraviket fra manøvreringsreglementet ved å senke minstevannføringen tidligere enn pålagt, vil ha begrensede virkninger for kjente allmenne interesser.

Konklusjon

NVE gir tillatelse til at Hafslund ECO Vannkraft AS kan fravike manøvreringsreglementet ved å senke minstevannføringen til 5 m³/s i perioden 16.09.2024-31.10.2024, med en gradvis nedtrapping fra 10.09.2024.

Tillatelsen er gitt i medhold av vannressursloven § 8.

Tillatelsen blir gitt på følgende vilkår:

- Alle vannstands-/vannføringsendringer skal skje gradvis slik at stranding av fisk minimeres eller unngås så langt det er mulig.
- Det skal føres protokoll over vannføring i det tidsrommet vannstanden er under fastsatt minstevannføring i manøvreringsreglementet. Det skal meldes fra til NVE når tiltaket er gjennomført.
- Så langt det er mulig skal alle betongrester fjernes fra gropa og vassdraget før gropa fylles med vann etter endt tiltak.
- Perioden med vannføring under fastsatt minstevannføring må gjøres så kort som mulig.
- Berørte parter skal kontaktes direkte for å bli informert om tiltaket. Informasjon om tiltaket skal i tillegg publiseres på relevante nettsider, som selskapets hjemmeside og sosiale medier. Det bes videre om at kommunen kontaktes for å legge ut informasjon om tiltaket på deres nettsider.

- NVE forutsetter at Hafslund har ordnet de privatrettslige forholdene som eventuelt måtte bli skadelidende av tiltaket.

Om klage og klagerett

Se eget vedlegg om klageadgang.

Med hilsen

Carsten Stig Jensen
konesjonsansvarlig

Brit Torill Haugen
fagleder

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Godkjent i henhold til NVE sine interne rutiner.

Mottakerliste:

Hafslund Kraft AS

Kopimottakerliste:

Elverum kommune
STATSFORVALTEREN I INNLANDET
INNLANDET FYLKESKOMMUNE

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	<p>Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket.</p> <p>Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket</p>
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	<p>Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.</p>
Hva skal med i klagen?	<p>Klagen bør være skriftlig. I klagen må du:</p> <ul style="list-style-type: none">• Skrive hvilket vedtak du klager på.• Skrive hvilket resultat du ønsker.• Opplyse om du klager innenfor fristen.• Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. <p>I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.</p>
Du kan få se dokumentene i saken	<p>Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.</p>
Vilkår for å gå til domstolene	<p>Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan.</p> <p>Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.</p>
Sakskostnader	<p>Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.</p>
Hvem kan klage på vedtaket?	<p>Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.</p>
Hvor skal du sende klagen?	<p>Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no.</p> <p>NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.</p>

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.